

**IZVJEŠTAJ O RADU KOMISIJE ZA OČUVANJE
NACIONALNIH SPOMENIKA U 2018. GODINI**

Sarajevo, februar 2019. godine

S A D R Ź A J

1.	NADLEŽNOSTI KOMISIJE ZA OČUVANJE NACIONALNIH SPOMENIKA.....	1
2.	PROVEDENE AKTIVNOSTI	1
2.1.	Razmatranje odluka.....	2
2.1.1.	Donošenje odluka o proglašenju dobara nacionalnim spomenikom.....	2
2.1.2.	Donošenje odluka kojima se utvrđuje da predložena dobra ne ispunjavaju kriterije za proglašenje nacionalnim spomenikom	3
2.1.3.	Donošenje odluka kojima se ranije donesene odluke mijenjaju, dopunjavaju, ispravljaju ili ukidaju	3
2.2.	Principi i smjernice za očuvanje nacionalnih spomenika	3
2.3.	Rješavanje peticija	3
2.4.	Produženje režima zaštite.....	4
2.5.	Upis zabilježbe o nacionalnom spomeniku u zemljišne knjige	4
2.6.	Implementacija odluka Komisije – obilježavanje nacionalnih spomenika	4
2.7.	Davanje stručnog mišljenja na projekte rehabilitacije nacionalnih spomenika	4
2.8.	Lista ugroženih spomenika	4
3.	PROJEKTI KOMISIJE.....	5
3.1.	Kandidirani projekti	5
3.2.	Projekti za koje su odobrena sredstva	5
3.3.	Projekti završeni u 2018. godini	5
3.4.	Projekti na kojima je Komisija učestvovala kao partner u 2018. godini	5
4.	KANDIDATURA NACIONALNIH SPOMENIKA ZA UPIS NA LISTU SVJETSKE BAŠTINE (UNESCO).....	6
4.1.	Nominacija nekropola sa stećcima za upis na Listu svjetske baštine UNESCO-a	6
4.2.	Izveštavanje o implementaciji Konvencije o zaštiti svjetske kulturne baštine (UNESCO)	6
5.	SARADNJA SA INSTITUCIJAMA I TIJELIMA NADLEŽNIM ZA IMPLEMENTACIJU ANEKSA 8.	6
5.1.	Sastanci sa nadležnim institucijama i pojedincima.....	6
5.2.	Učestvovanje predstavnika Komisije na konferencijama, skupovima i seminarima	7
5.3.	Učestvovanje predstavnika Komisije u radu međunarodnih tijela.....	7
6.	JAVNOST RADA	7
6.1.	Saradnja sa medijima	7
6.2.	Podizanje svijesti o značaju naslijeđa	8
6.3.	Biblioteka i dokumentacioni centar.....	8
6.4.	Baza podataka o spomenicima	10
7.	ORGANIZACIJA KOMISIJE.....	10
7.1.	Sastav Komisije	10
7.2.	Sastanci kolegija članova Komisije i sjednice Komisije	10
7.3.	Sekretarijat Komisije	11
7.4.	Interni akti Komisije.....	11
7.5.	Stručno usavršavanje zaposlenih	12
7.6.	Smještaj Komisije	12
8.	IZVRŠENJE BUDŽETA KOMISIJE.....	12
9.	ZAKLJUČCI	13

Na osnovi člana 46. stav (2) Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", broj 47/16), Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika na svojoj 27. sjednici održanoj 27.02.2019. godine, usvojila je

IZVJEŠTAJ O RADU KOMISIJE ZA OČUVANJE NACIONALNIH SPOMENIKA U 2018. GODINI

Odlukom Predsjedništva BiH, broj 01-50-1-227-37/16 od 28. 01. 2016. godine, imenovani su novi članovi Komisije: prof. dr. Amir Pašić, Goran Milojević i Radoje Vidović.

Na osnovi člana 5. stav 4. Odluke Predsjedništva Bosne i Hercegovine o Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", br. 1/02, 10/02, 42/16 i 50/17), sva tri člana Komisije zasnovala su radni odnos u Komisiji, počev od 1. jula 2017. godine.

1. NADLEŽNOSTI KOMISIJE ZA OČUVANJE NACIONALNIH SPOMENIKA

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika (u daljnjem tekstu: Komisija) je institucija Bosne i Hercegovine uspostavljena na osnovi Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i Odluke o Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika koju je donijelo Predsjedništvo Bosne i Hercegovine na 119. sjednici, održanoj 21.12.2001. godine, a kojom su, u skladu sa odredbama Aneksa 8., utvrđeni osnovni principi i ciljevi djelovanja Komisije, te njeni primarni zadaci i ovlaštenja kao institucije Bosne i Hercegovine. Odluka je objavljena u "Službenom glasniku BiH", br. 1/02, 10/02, 42/16 i 50/17.

Na osnovi ovlaštenja iz Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini Komisija donosi odluke o proglašenju pokretnih i nepokretnih dobara nacionalnim spomenikom, primjenjujući dokument "Principi i smjernice za očuvanje nacionalnih spomenika", broj 01.2-7.4-36/28-6 od 14.06.2018. godine i Pravilnik o kriterijima vrednovanja dobara, podjeli po predmetu pravne zaštite i postupku kategorizacije nacionalnih spomenika, broj 11-02.14-58/18-6 od 14.06.2018. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 47/18).

Na osnovi Pravilnika o aktivnostima vezanim za međunarodnu saradnju ("Službeni glasnik BiH", broj 29/02), koji je donijelo Predsjedništvo BiH, Komisija daje inicijativu za pokretanje postupka za zaključivanje međunarodnih ugovora, priprema prijedloge ugovora, učestvuje u prethodnim pregovorima radi zaključivanja međunarodnih ugovora na ekspertnom nivou, izvršava međunarodne ugovore, te obavlja druge poslove međunarodne saradnje u oblasti zaštite nacionalnih spomenika.

2. PROVEDENE AKTIVNOSTI

Na osnovi ovlaštenja iz Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Komisija razmatra i donosi odluke o proglašenju pokretnih i nepokretnih dobara nacionalnim spomenikom, primjenjujući Pravilnik o kriterijima vrednovanja dobara, podjeli po predmetu pravne zaštite i postupku kategorizacije nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", broj 47/18).

Za dobra koja ne ispunjavaju propisane kriterije za proglašenje dobara nacionalnim spomenikom, Komisija donosi odluku kojom se utvrđuje da predloženo dobro ne ispunjava te kriterije (tzv. "negativne odluke").

Odredbom člana 40. Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", broj 47/16) utvrđeni su slučajevi u kojima Komisija može odlučiti o izmjeni ili dopuni ranije donesene odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom. Izmjene i dopune odluke u propisanim slučajevima donose se na način i prema postupku propisanim za donošenje odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom.

Komisija po službenoj dužnosti (bez posebnog zahtjeva), donosi odluke o proglašenju nacionalnim spomenikom za svako pojedinačno dobro upisano na Privremenu listu nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 33/02). Na Privremenoj listi, koju je uspostavila Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika u sazivu iz perioda 1995–2001. godine, upisano je 776 spomenika.

Postupak za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom pokreće se na osnovi peticije – prijedloga za utvrđivanje dobra nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine. Peticije za utvrđivanje dobra nacionalnim spomenikom podnose se Komisiji u skladu sa članom V Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH. Komisija je utvrdila jedinstvenu formu peticije prema vrsti dobra. Peticiju može podnijeti bilo koje pravno ili fizičko lice u Bosni i Hercegovini¹.

2.1. Razmatranje odluka

U 2018. godini Komisija je razmatrala ukupno **57 prijedloga odluka. Godišnjim planom za 2018. godinu bilo je predviđeno razmatranje 40 odluka**, ali je određenim preraspodjelama unutar Sekretarijata i novom metodologijom priprema ovaj broj povećan.

2.1.1. Donošenje odluka o proglašenju dobara nacionalnim spomenikom

Tokom 2018. godine Komisija je proglasila nacionalnim spomenicima **26 dobara**.

Počev od 22. sjednice održane 31. 07. 2018. godine, na kojoj je usvojen Pravilnik o kriterijima vrednovanja dobara, podjeli po predmetu pravne zaštite i postupku kategorizacije nacionalnih spomenika ("Službeni glasnik BiH", broj 47/18), nacionalni spomenici se dijele po njihovom značaju, te shodno tome svrstavaju u sljedeće kategorije:

- I. Nacionalni spomenici od univerzalnog značaja u Bosni i Hercegovini
- II. Nacionalni spomenici od izuzetnog značaja za Bosnu i Hercegovinu
- III. Nacionalni spomenici od velikog značaja za Bosnu i Hercegovinu
- IV. Nacionalni spomenici od značaja za Bosnu i Hercegovinu.

Do kraja 2018. godine Komisija je utvrdila kategoriju za 23 spomenika (15 odluka o proglašenju i 8 izmjena ranijih odluka)

Komisija je do 31. 12. 2018. godine ukupno primila peticije za 1946 dobara.

U periodu 2002–2018. godine Komisija je donijela ukupno:

- 1.068 odluka, od toga 867 pozitivnih (33 pokretna i 834 nepokretna dobra) i 201 negativnu odluku. Od ukupnog broja proglašenih nacionalnih spomenika, 618 spomenika nalazi se na teritoriji Federacije BiH, 238 spomenika na teritoriji Republike Srpske i 11 spomenika u Brčko Distriktu BiH. Od ukupnog broja negativnih odluka, 164 odluke su za dobra koja se nalaze na području FBiH, 35 na području RS, a 2 na području Brčko Distrikta.
- Konačne odluke o proglašenju nacionalnim spomenicima za ukupno 353 dobara sa Privremene liste, odnosno 6 spomenika u toku 2018. godine. Od ukupnog broja proglašenih dobara sa Privremene liste (353), 255 dobara se nalazi na području FBiH, 94 na području RS, a 4 na području Brčko Distrikta.
- 542 pozitivne odluke za dobra za koje su podnesene peticije nacionalnim spomenicima Bosne i Hercegovine,
- 100 odluka o izmjenama i dopunama odluka o proglašenju dobara nacionalnim spomenicima.

Prilog 1: *Odluke o proglašenju dobara nacionalnim spomenicima, donesene u 2018. godini*

2.1.2. Donošenje odluka kojima se utvrđuje da predložena dobra ne ispunjavaju kriterije za proglašenje nacionalnim spomenikom

U 2018. godini Komisija je donijela ukupno **19 odluka** kojima se odbija peticija/prijedlog za proglašenje dobara nacionalnim spomenicima Bosne i Hercegovine.

Prilog 2: *Odluke kojima se utvrđuje da dobro ne ispunjava kriterije za proglašenje nacionalnim spomenikom, donesene u 2018. godini*

2.1.3. Donošenje odluka kojima se ranije donesene odluke mijenjaju, dopunjavaju, ispravljaju ili ukidaju

U 2018. godini Komisija je donijelo ukupno **12 odluka** o izmjenama i dopunama ranije donesenih odluka o proglašenju dobara nacionalnim spomenicima BiH. Tim izmjenama utvrđena je, između ostalog, kategorija za 8 nacionalnih spomenika

Prilog 3: *Odluke o izmjenama, dopunama, ispravkama ili ukidanju odluka Komisije, donesene u 2018. godini.*

2.2. Principi i smjernice za očuvanje nacionalnih spomenika

Komisija je u toku 2017. i 2018. godine radila na izradi, dopuni i unapređenju dokumenta "Principi i smjernice za očuvanje nacionalnih spomenika". Na 21. sjednici održanoj 14. 06. 2018. godine Komisija je usvojila dokument, koji prezentira:

- predmet pravne zaštite nacionalnih spomenika
- tipologiju vrijednosti nacionalnih spomenika
- generalni metodološki pristup utvrđivanja mjera zaštite za zaštitu i očuvanje nacionalnih spomenika
- stav spram posebnih kategorija nacionalnih spomenika (mjesta i ostaci, ruševni objekti)
- postupak za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom, koji provodi Komisija (u cilju osiguranja cjelovitije i kvalitetnije zaštite spomenika i njihovog adekvatnog korištenja i integriranja u razvojne planove).

Smjernice su usklađene sa pravnim okvirom BiH, preporukama međunarodnih konvencija i povelja, pozitivnih iskustava drugih zemalja, kao i priznatim naučnim izvorima, u cilju detaljnijeg uređivanja načina vršenja ovlasti Komisije utvrđenih Aneksom 8, te utemeljene na postojećim znanjima, iskustvima i praksama iz oblasti zaštite i očuvanja kod nas i u drugim zemljama, kao i na petnaestogodišnjem iskustvu rada i djelovanja same Komisije.

Komisija kroz ovaj dokument prezentira pristup definiranja određenog dobra nacionalnim spomenikom te daje smjernice za posmatranje, definiranje, valorizaciju i očuvanje nacionalnih spomenika, s tim da su i pristup i smjernice primjenjivi na kompletno naslijeđe Bosne i Hercegovine.

2.3. Rješavanje peticija

Tokom 2018. godine Komisiji je upućeno 36 peticija, te 2.410 ostalih dopisa, zahtjeva i podnesaka (ukupno 2.446 akata) koji su rješavani u skladu sa ovlaštenjima Komisije utvrđenim zakonom i općim aktima Komisije.

Tokom 2018. godine Komisija je proglasila nacionalnim spomenicima Bosne i Hercegovine ukupno 20 dobara za koje su podnesene peticije.

Prilog 4: *Lista peticija / prijedloga za proglašenje dobara nacionalnim spomenicima, primljenih u 2018. godini*

2.4. Produženje režima zaštite

U skladu sa članom 36. stav (3) Poslovnika o radu Komisije, Komisija je na sjednicama održanim u 2018. godini donijela **3 odluke** o produženju režima zaštite iz člana V stav 3. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, za ukupno **7 dobara**. Odluke su objavljene u "Službenom glasniku BiH". Režim zaštite produžen je do donošenja konačne odluke Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika o proglašenju predloženih dobara nacionalnim spomenikom.

Prilog 5: *Spisak dobara kojima je u 2018. godini produžen režim zaštite do donošenja konačne odluke Komisije*

2.5. Upis zabilježbe o nacionalnom spomeniku u zemljišne knjige

Komisija je u periodu 2002–2018. godine uputila ukupno **826²** zahtjeva nadležnim zemljišnoknjižnim uredima za upis zabilježbe o nepokretnim nacionalnim spomenicima u zemljišne knjige (zahtjev se upućuje nakon stupanja odluke na snagu, odnosno nakon objave u "Službenom glasniku BiH"). Zaključno sa 31. 12. 2018. godine, Komisiji je dostavljeno **623 rješenja** kojim se dopušta upis zabilježbe o proglašenju nacionalnih spomenika BiH u zemljišne knjige u cijelosti, 20 rješenja o djelimičnom upisu (dio spomenika se iz određenog razloga ne može upisati u ZK, te se za taj dio odbija zahtjev), te 164 rješenja kojima se odbija zahtjev za upis zabilježbe o nacionalnom spomeniku u ZK. Najčešći razlog za odbijanje zahtjeva za upis je što u odlukama Komisije nema katastarskih podataka po starom premjeru, bez kojih zemljišnoknjižni uredi, u skladu sa zakonom, ne mogu izvršiti upis u zemljišne knjige. Za 19 zahtjeva Komisiji još nije dostavljen nikakav odgovor (upućene su urgencije, ukoliko je od podnošenja zahtjeva prošlo 2 mjeseca).

2.6. Implementacija odluka Komisije – obilježavanje nacionalnih spomenika

U 2018. godini Komisiji su dostavljeni zahtjevi za tehničku pripremu četiri informacione ploče.

Prilog 6: *Aktivnosti na obilježavanju nacionalnih spomenika u 2018. godini*

2.7. Davanje stručnog mišljenja na projekte rehabilitacije nacionalnih spomenika

U 2018. godini Komisija je, na zahtjev institucija sa svih nivoa vlasti, dala 30 stručnih mišljenja na projektnu dokumentaciju za izvođenje radova na nacionalnim spomenicima.

Prilog 7: *Pregled stručnih mišljenja datih na projekte rehabilitacije nacionalnih spomenika u 2018. godini*

2.8. Lista ugroženih spomenika

Komisija je 2003. godine uspostavila Listu ugroženih nacionalnih spomenika za koje je neophodno provesti hitne mjere zaštite da bi se spriječilo njihovo potpuno uništenje, a u cilju usmjeravanja pažnje svih odgovornih entitetskih i državnih tijela uprave, ali i mogućih donatora i investitora na one slučajeve nacionalnih spomenika

² Od ukupno 867 proglašenih dobara, za 41 dobro nije podnesen zahtjev, jer odluke još nisu objavljene u "Sl. glasniku" (8) ili se radi o pokretnim dobrima (33) koja se ne upisuju u ZK.

kojima prijeti nestanak ukoliko odmah ne budu poduzete neophodne aktivnosti za njihovo spašavanje.

U periodu 2002–2018. godine na Listu je uvršteno ukupno 110 ugroženih spomenika, a skinuto je 27 spomenika, zbog prestanka stanja ugroženosti. Komisija je uspostavila sistem praćenja stanja i aktivnosti vezanih za ugrožene spomenike sa Liste, na osnovi utvrđenih indikatora. Od vlada entiteta i nadležnih tijela Komisija je zatražila da poduzmu sve neophodne mjere iz njihove nadležnosti s ciljem zaštite ugroženih spomenika. O stanju ugroženih spomenika i poduzetim aktivnostima Komisija redovno obavještava javnost.

Na dan 31. 12. 2018. godine na Listi se nalazi **83 ugroženih spomenika**. U 2018. godini Komisija je na Listu ugroženih spomenika uvrstila 2 spomenika, a sa Liste je skinuto 2 spomenika, zbog prestanka stanja ugroženosti

Prilog 8: *Lista ugroženih spomenika*

3. PROJEKTI KOMISIJE

Za nacionalne spomenike koji se nalaze na Listi ugroženih spomenika Komisija se obraćala zahtjevom za finansijsku podršku međunarodnim subjektima, kao i vlastima u Bosni i Hercegovini na svim nivoima. Aktivnosti na ovim projektima provodile su se prema ugovorima sklopljenim sa donatorima, a u skladu sa zakonskim propisima u BiH.

3.1. Kandidirani projekti

Za sredstva Fonda ambasade SAD u BiH za zaštitu kulturnog naslijeđa za 2018/2019. godinu nisu kandidirani projekti.

Za sredstva Evropske unije putem IPA fondova kandidirani su projekti:

- **Projekat New Roots – Art Places and Practices of the Contemporary ADRION Region** u saradnji sa European Projects, Development & Innovation, Italija. Podaci potrebni za apliciranje projekta dostavljeni su italijanskom partneru 21. 06. 2018. godine.

3.2. Projekti za koje su odobrena sredstva

- **Zemaljski muzej u Sarajevu** – Projekat “Preventivna konzervacija zbirki”; donator: Specijalni fond američkog ambasadora u BiH za zaštitu kulturnog naslijeđa; period realizacije: 10.09.2015.–31.12.2018.; vrijednost ugovora 625.000,00 \$;
- **Projekat “Moja Bosna i Hercegovina – moje naslijeđe”**; donator: Specijalni fond američkog ambasadora u BiH za zaštitu kulturnog naslijeđa; period realizacije: 21.09.2016.–31.03.2018.; vrijednost ugovora 20.741,00 \$.

3.3. Projekti završeni u 2018. godini

U 2018. godini završen je Projekat “Moja Bosna i Hercegovina – moje naslijeđe”.

3.4. Projekti na kojima je Komisija učestvovala kao partner u 2018. godini

Projekat uspostavljanja evropske mreže o kulturnom naslijeđu (EUROPEAN HERITAGE NETWORK – HEREIN) (donator: Vijeće Evrope; period realizacije: od 1999. godine bez ograničenja);

Prilog 9: *Izveštaji o projektima koje implementira Komisija*

4. KANDIDATURA NACIONALNIH SPOMENIKA ZA UPIS NA LISTU SVJETSKJE BAŠTINE (UNESCO)

03. aprila 2018. godine Jevrejsko groblje u Sarajevu je upisano na Tentativnu listu svjetskog naslijeđa UNESCO-a (<https://whc.unesco.org/en/tentativelists/6334/>).

4.1. Nominacija nekropole sa stećcima za upis na Listu svjetske baštine UNESCO-a

Na osnovi ovlaštenja iz Odluke Vijeća ministara BiH o imenovanju članova koordinacionog odbora za implementaciju Plana upravljanja za nekropole sa stećcima, predstavnici Komisije, Mirela Mulalić Handan i Mirzah Fočo, učestvovali su u radu Koordinacionog odbora za Bosnu i Hercegovinu i Međudržavnog koordinacionog odbora za stećke, a Tarik Jazvin u radu Koordinacionog odbora FBiH.

***Prilog 10:** Izvještaj o aktivnostima na implementaciji Plana upravljanja za nekropole sa stećcima upisanim na Listu svjetske baštine UNESCO-a*

4.2. Izvještavanje o implementaciji Konvencije o zaštiti svjetske kulturne baštine (UNESCO)

Nije bilo aktivnosti u 2018. godini.

5. SARADNJA SA INSTITUCIJAMA I TIJELIMA NADLEŽNIM ZA IMPLEMENTACIJU ANEKSA 8.

Tokom 2018. godine Komisija je, u skladu sa svojim ovlaštenjima, nastavila, a sa nekima i unaprijedila ranije uspostavljenu saradnju sa nadležnim institucijama i tijelima Bosne i Hercegovine, entiteta, Distrikta Brčko, gradova, kantona i općina o pitanjima značajnim za rad Komisije, a u skladu sa Zakonom o provođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljene prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, kojim je, između ostalog, propisana obavezna saradnja tijela i institucija na svim nivoima vlasti sa Komisijom.

Tokom 2018. godine nije bilo aktivnosti u radu Vijeća Regulacionog plana historijskog gradskog područja Počitelj i Vijeća Regulacionog plana historijskog gradskog područja Blagaj.

Na osnovi poziva Generalnog sekretarijata Predsjedništva BiH i Službe za zajedničke poslove institucija BiH, predstavnici Komisije učestvovali su u aktivnostima na konzervatorsko-restauratorskim radovima na objektu Predsjedništva BiH – radovi na sanaciji krova, radovi na instalaciji unutrašnjih i vanjskih kamera i radovi na promjeni namjene prostorije u svrhu uspostavljanja sigurnosnog područja II stepena.

5.1. Sastanci sa nadležnim institucijama i pojedincima

Tokom 2018. godine realizirani su brojni sastanci Komisije sa predstavnicima nadležnih tijela na svim nivoima državne vlasti, predstavnicima institucija nadležnih za zaštitu kulturnog naslijeđa Bosne i Hercegovine, predstavnicima vjerskih zajednica, međunarodnih organizacija i drugih institucija i pojedinaca s ciljem uspostavljanja ili unapređenja saradnje Komisije sa navedenim subjektima u postupku donošenja i implementacije odluka Komisije, osiguranja sredstava za provođenje mjera zaštite nacionalnih spomenika u entitetskim budžetima i sredstava za rad Komisije, te rješavanja problema koji su usporavali i otežavali implementaciju Aneksa 8. i Zakona o provođenju odluka Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika.

Prilog 11: Pregled sastanaka predstavnika Komisije sa nadležnim institucijama i pojedincima u 2018. godini

5.2. Učestvovanje predstavnika Komisije na konferencijama, skupovima i seminarima

Prilog 12: Pregled učestvovanja predstavnika Komisije na konferencijama, skupovima i seminarima u 2018. godini

5.3. Učestvovanje predstavnika Komisije u radu međunarodnih tijela

Tokom 2018. godine, u skladu sa svojim ovlaštenjima, Komisija je zastupala interese Bosne i Hercegovine u međunarodnim tijelima i učestvovala na konferencijama i drugim međunarodnim skupovima u vezi s oblašću zaštite naslijeđa.

Prof. dr. Amir Pašić je član ekspertnog tima u ime BiH, koja je članica Komiteta za svjetsku baštinu UNESCO.

Mirzah Fočo i Mirela Mulalić Handan članovi su Međudržavnog koordinacionog odbora za implementaciju Plana upravljanja za nekropole sa stećcima, Koordinacioni odbor FBiH za implementaciju Plana upravljanja za nekropole sa stećcima, ICCROM i kao nacionalni koordinator za BiH u Evropskoj mreži o kulturnom naslijeđu (EUROPEAN HERITAGE NETWORK – HEREIN).

Prilog 13: Pregled učestvovanja predstavnika Komisije u radu međunarodnih tijela u 2018. godini

6. JAVNOST RADA

6.1. Saradnja s medijima

U skladu sa godišnjim Planom rada i poslovanja, Komisija informira javnost o svom radu, donesenim odlukama, zaključcima i stavovima, te drugim aktivnostima koristeći razne komunikacijske kanale (indirektni, direktni i putem medija) i alate (kao npr. konferencije za medije, izjave za medije, organizacija medijskih i drugih promotivnih događaja, web-stranica, promotivni materijali itd.).

Komisija poduzima aktivnosti u vezi sa promoviranjem nacionalnih spomenika na news portalima koji su izrazili interes za takvim vidom saradnje. U tu svrhu dostavljaju se tekstovi i fotografije nacionalnih spomenika.

Pored toga, Komisija zaprima upite od medija koji se odnose na djelokrug rada (odluke o proglašenju dobara nacionalnim spomenicima, o trenutnom stanju nacionalnih spomenika, mjere njihove zaštite i očuvanja, te informacije u vezi s eksploatiranjem nekog dobra (zakonske odredbe i sl.). Tokom 2018. godine Komisija je službeno zaprimila 50 upita različitih medija u BiH na koja je odgovoreno u pisanoj formi ili u formi izjave za TV ili radio. Pripremljeno je i distribuirano 18 saopćenja za javnost.

Evidencija medijskog izvještavanja (Press-clipping)

Za potrebe praćenja i dostavljanja izvoda iz štampanih, elektronskih i online medija sa područja Bosne i Hercegovine, koji se odnose na rad Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, te oblast kulture, i kulturnog naslijeđa, definiran je popis medija, popis tema i ključnih riječi na osnovi kojih izvršilac pruža usluge press-clippinga. Press-clipping se pohranjuje na server – hemeroteku i dostavlja se svim zaposlenim i članovima Komisije na dnevnoj bazi. U tabeli, koja je u prilogu ovog izvještaja, prikazana je statistička analiza press-clippinga za period od 1. januara do 31. decembra 2018. godine sa brojem objava (članaka, internetskih objava i TV-

priloga) uopćeno iz domena kulture i kulturnog naslijeđa, zatim dio objava koje se odnose na Komisiju, kao i najzastupljenije teme za svaki pojedinačni mjesec. Od ukupno 2769 objava, 300 objava se odnosi na Komisiju za očuvanje nacionalnih spomenika, što iznosi 11 %.

Prilog 14: *Analiza press-clippinga Komisije u 2018. godini*

Web-stranica Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika – www.kons.gov.ba

Postojanje web-stranice je neophodan alat strateškog komuniciranja Komisije s ciljnim javnostima, s obzirom na to da služi i za prezentaciju aktivnosti Komisije te nudi i informacije i sadržaje o svakom pojedinačnom nacionalnom spomeniku kroz dostupnu aplikaciju/sofver, uključujući fotodokumentaciju. Osim toga, redovno ažuriranje stranice (poštujući standarde proaktivne transparentnosti) i njen kvalitetan sadržaj omogućuje dijeljenje sadržaja putem profila na društvenim mrežama (facebook-profil). Na taj način generiraju se nove posjete web-stranici i postiže veći doseg informacija do ciljnih grupa. Ovdje je kao indikator postavljen broj posjeta / klikova po stranici. Pored toga dostupna je anketa o zadovoljstvu korisnika web-stranice u cilju prikupljanja korisnih prijedloga za poboljšanje sadržaja. Komisija ima i svoj kanal na You Tube koji omogućava postavljanje videosadržaja, kao i službeni Facebook-stranicu.

U protekloj godini objavljene su 32 vijesti, te 121 ostalih unosa/izmjena kao što su: javne nabavke, projekti, sjednice, dnevni red, izvještaji, planovi, budžet, izmjene na strukturi stranice, izmjene postojećeg sadržaja itd.

Na aplikaciji su urađene izmjene i poboljšanja u performansama te su implementirana poboljšanja koja dodatno ubrzavaju aplikaciju. Pored toga, urađeno je rješenje vezano za preuzimanje informacija prilikom skidanja odluka sa aplikacije, te nastavljeno održavanje YouTube kanala sa dodavanjem novih videa.

Postupanje u skladu sa Zakonom o slobodi pristupa informacijama u Bosni i Hercegovini

Tokom 2018. godine zaprimljeno je četiri zahtjeva na osnovi Zakona o slobodnom pristupu informacijama BiH. Svi zahtjevi su obrađeni u zakonski propisanom roku.

Prilog 15: *Izveštaj o promotivnim aktivnostima Komisije u 2018. godini*

6.2. Podizanje svijesti o značaju naslijeđa

Kampanja "Moja Bosna i Hercegovina – moje naslijeđe" provodi se od 2006. godine u saradnji sa Ambasadom Sjedinjenih Američkih Država u BiH. Dosada je u kampanji učestvovalo preko 65 škola iz više od 20 bosanskohercegovačkih gradova (Sarajevo, Mostar, Trebinje, Livno, Jajce, Travnik, Stolac, Čapljina, Ljubinje, Šipovo, Ustikolina, Blagaj...), odnosno 12.000 učenika. Kroz projektne aktivnosti, kao što su predavanja u školama i na lokalitetima nacionalnih spomenika, djeca stječu i usavršavaju znanja o kulturnom naslijeđu, sa fokusom na stare gradove, arhitekturu, umjetnička djela, zanate, usmena predanja i dr.

Tokom 2018. godine realizirane održane su predavanja u 8 osnovnih škola u BiH i Kamp "Moja BiH – moje naslijeđe".

6.3. Biblioteka i dokumentacioni centar

Biblioteka i dokumentacioni centar Komisije (BDC) je zadužen za prikupljanje, obradu i čuvanje dokumentacije o nacionalnim spomenicima BiH. Biblioteka

saradnicima Komisije osigurava pristup fondovima bibliotečke i dokumentarne građe, informacijama i sadržajima za potrebe stručnog rada na proglašenju dobra nacionalnim spomenikom.

Biblioteka osim saradnicima Komisije svoje usluge pruža vanjskim korisnicima studentima, magistrantima, doktorantima, kao i istraživačima u oblasti naslijeđa.

Ustrojstvo centra bazirano je na dva usko povezana dijela bibliotečkom i dokumentacionom. Bibliotečki dio čini fond od oko 3000 jedinica knjižne građe iz oblasti naslijeđa, arhitekture, umjetnosti, historije, menadžmenta u naslijeđu, arheologije, etnologije i pravne zaštite.

Razvoj ovog specijaliziranog fonda stručne literature o naslijeđu svojim donacijama pomogli su ICCROM Library, Historijski arhiv Sarajevo, Islamic Conference Research Center (IRCICA), Global Librarian projects, Britansko vijeće Sarajevo, Archaeological Institute of America, Muzej Hercegovine Mostar, Muzej Semberije Bijeljina, Akademija nauka i umjetnosti BiH i dr.

Fond neknjižne građe (dokumentarni dio) čine zbirke projektno-tehničke dokumentacije, kartografske građe (mape, geodetske podloge i dr.), fotodokumentacije (arhivske i nove), novinskih članaka i grafičke građe (plakati, razglednice, kalendari i dr.). Fond neknjižne građe broji oko 16000 jedinica.

Obrađivanje građe vrši se po Međunarodnim standardima ISBD(M) za opis knjižne građe i ISBD(ER) za opis elektroničke građe. Građa iz 10 zbirki evidentirana je u inventarnim knjigama i digitalnim katalozima koji se nadopunjuju. Klasifikacija i katalogizacija građe u fondovima vrši se po predmetnim odrednicama i UDC klasifikaciji.

U biblioteci se kontinuirano, u skladu sa prikupljenom građom, vrši digitalizacija. Digitalizacija se odvijala u nekoliko faza, u prvoj 2007. godine digitalizirani su projekti (tehnička dokumentacija), u drugoj koja je započela 2009. godine digitalizirana je kompletna kartografska građa, u trećoj fazi 2010. godine digitalizirane su arhivske fotografije (Čiro Raič, Vuk Roganović i dr.). Od 2011. godine provodi se digitalizacija građe prema trenutnim potrebama institucije.

Biblioteka ima uspostavljenu saradnju međubibliotečke razmjene sa drugim sličnim institucijama (muzeji, biblioteke, instituti i dr.). Na taj način fond biblioteke je obogaćen izdanjima serijskih publikacija koje izdaju ove institucije kao što su: Glasnik Zemaljskog muzeja, Bosanska Vila, časopis Nada, časopis Most i dr.

Glavna aktivnost unutar dokumentacionog dijela je prikupljanje, sortiranje i čuvanje dokumenata različitog tipa, papirne dokumentacije, video i audiofilmova, projekata i fotografija o dobrima koji su proglašena nacionalnim spomenicima ili o onima koji imaju historijsku, kulturnu, arhitektonsku, arheološku, etnografsku ili neku drugu vrijednost. Ova objedinjena građa čini jedinstvenu zbirku nazvanu Spomenički dosije u kojoj se čuva papirna i digitalna dokumentacija o proglašenim nacionalnim spomenicima. Zbirka se popunjava u skladu sa proglašenjem dobara nacionalnim spomenicima i predstavlja najvredniju zbirku unutar fonda biblioteke.

Dokumentacija kojom Komisija raspolaže je javna, dostupna na uvid zainteresiranim pravnim i fizičkim licima za njihove istraživačke i obrazovne potrebe, pod uvjetima i na način utvrđen Pravilnikom o radu biblioteke i dokumentacionog centra i Pravilima korištenja dokumentacije.

Biblioteka i dokumentacioni centar pruža sve usluge korisnicima predviđene zakonom o bibliotečkoj djelatnosti.

Posebna usluga koju knjižnica nudi vanjskim korisnicima, stručnoj i naučnoj javnosti jeste dokumentacija iz fonda Spomeničkog dosijea koja se dostavlja u digitalnoj formi na zahtjev.

Biblioteka provodi aktivnosti licenciranja izdanja Komisije godišnjaka *“Baština”* u naučnim bazama EBSCO host i Central and Eastern European Online Library (CEEOL).

Prilog 16: *Izveštaj o radu biblioteke i dokumentacionog centra u 2018. godini*

6.4. Baza podataka o spomenicima

Baza – centralni inventar naslijeđa BiH je otvoren i kontinuiran sistem čija je osnovna namjena:

- objediniti pregled cjelokupnog fonda BiH – za sva dobra i spomenike
- objediniti sve relevantne podatke i omogućiti njihovu široku dostupnost i jednostavno pretraživanje (historijat, pregled trenutnog stanja radova, stepen dokumentiranosti, bibliotečku i dokumentacionu građu vezanu uz dobra itd.),
- osigurati baze znanja neophodne za rad na održavanju i zaštiti kulturno-historijskog naslijeđa BiH,
- kreirati podloge za izradu prostornih i urbanističkih planova na nivou države, entiteta, općina,
- olakšati naučna istraživanja kulturno-historijskog naslijeđa BiH.

Centralni inventar naslijeđa BiH se sastoji od dva modula, odnosno modula spomenici i modula dokumentaciono-bibliotečke zbirke (DKZ).

Početkom 2018. godine zaključen je ugovor za održavanje prostorne baze podataka o spomenicima sa firmom “Astrolab” iz Sarajeva.

Tokom 2018. godine nastavljen je unos podataka u bazu te otklanjanje grešaka koje se javljaju pri unosu podataka i radu baze. U toku godine u bazu su uneseni podaci za 362 nacionalna spomenika. Ukupan broj unesenih odluka dosada je 862.

7. ORGANIZACIJA KOMISIJE

7.1. Sastav Komisije

Na osnovi člana II stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH i člana 5. Odluke o Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika (“Službeni glasnik BiH”, br. 1/02, 10/02, 42/16 i 50/17), Predsjedništvo Bosne i Hercegovine donijelo je, na 19. sjednici održanoj 28. januara 2016. godine, Odluku o imenovanju članova Komisije: prof. dr. Amira Pašića, Gorana Milojevića i Radoja Vidovića. Odluka je objavljena u “Službenom glasniku BiH”, broj 10/16.

Predsjedništvo BiH donijelo je, na 25. sjednici održanoj 25. marta 2016. godine, Odluku o razrješenju međunarodnih članova Komisije: prof. dr. Zeynep Ahunbay i prof. dr. Martin Cherry. Na istoj sjednici Predsjedništvo je donijelo Odluku o dopuni Odluke o Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika (“Službeni glasnik BiH”, broj 42/16), kojom je u članu 7. utvrđeno da Komisija usvaja opće akte sa tri glasa – konsenzusom domaćih članova.

Na osnovi člana 5. stav 4. Odluke Predsjedništva Bosne i Hercegovine o Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika, sva tri člana Komisije zasnovala su radni odnos u Komisiji, počev od 1. jula 2017. godine.

7.2. Sastanci kolegija članova Komisije i sjednice Komisije

Članovi Komisije svakih 7 dana održavaju sastanke kolegija radi razmatranja i usaglašavanja radnih materijala za sjednice, kao i razmatranja i usaglašavanja ostalih zahtjeva i predstavlja.

U 2018. godini održano je osam (8) sjednica Komisije, i to:

- 18. sjednica, održana 22. januara 2018. godine (predsjedavajući Radoje Vidović, sa mandatom od 23. 10. 2017. do 22. 08. 2018. godine³);
- 19. sjednica, održana 12. marta 2018. godine (predsjedavajući Radoje Vidović);
- 20. sjednica, održana 26. aprila 2018. godine (predsjedavajući Radoje Vidović);
- 21. sjednica, održana 14. juna 2018. godine (predsjedavajući Radoje Vidović);
- 22. sjednica, održana 31. jula 2018. godine (predsjedavajući Radoje Vidović);
- 23. sjednica, održana 6. novembra 2018. godine (predsjedavajući prof. dr. Amir Pašić, sa mandatom od 23. 08. 2018. do 22. 06. 2019. godine).
- 24. sjednica, održana 5. decembra 2018. godine (predsjedavajući prof. dr. Amir Pašić);
- 25. sjednica, održana 21. decembra 2018. godine (predsjedavajući prof. dr. Amir Pašić).

Komisija je uvažila prijedlog predstavnika međunarodne zajednice (Visoki predstavnik u BiH, Specijalni predstavnik EU, ambasador Austrije, Francuske, Italije, Turske, SR Njemačke, Velike Britanije i SAD-a) i od 17. sjednice za navedene predstavnike omogućila prisustvo svojim sjednicama.

7.3. Sekretarijat Komisije

Stručne i administrativne poslove za Komisiju obavlja Sekretarijat, koje sačinjava stručno i kompetentno osoblje i to za: graditeljsko naslijeđe, arheološko naslijeđe, pokretno naslijeđe, pravne poslove (pravna zaštita nacionalnih spomenika i opći poslovi), finansijske poslove, bibliotečke poslove, poslove odnosa sa javnošću i tehničku koordinaciju.

Izvršni funkcioner organizira i rukovodi radom Sekretarijata.

Prema važećem Pravilniku o unutarnjoj organizaciji Komisije, koji je stupio na snagu 01. 02. 2017. godine, nakon pribavljanja saglasnosti Predsjedništva Bosne i Hercegovine, za izvršavanje poslova i zadataka iz nadležnosti Komisije utvrđeno je 21 radno mjesto (36 izvršilaca), od čega su 3 radna mjesta imenovanih lica (7 izvršilaca), 2 rukovodeća radna mjesta (2 izvršioca), 11 službeničkih radnih mjesta (21 izvršilac) i 5 zaposleničkih radnih mjesta (6 izvršilaca).

Izvršni funkcioner, savjetnici članova Komisije, državni službenici i zaposlenici Komisije obavezno zasnivaju radni odnos u Komisiji, a članovi Komisije mogu zasnovati radni odnos na vlastiti zahtjev, u skladu sa članom 5. stav 4. Odluke Predsjedništva BiH o Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika.

Etnički sastav Sekretarijata (osoblja) Komisije ne odražava etnički sastav u Bosni i Hercegovini (nezadovoljavajući broj predstavnika srpskog i hrvatskog naroda).

7.4. Interni akti Komisije

U 2018. godini doneseni su sljedeći interni akti:

³ Prema članu 8. stav (3) Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, domaći članovi Komisije smjenjuju se na funkciji predsjedavajućeg svakih deset mjeseci. Na prvom radnom sastanku održanom 23. 02. 2016. godine članovi Komisije su dogovorili da prvi predsjedavajući bude Amir Pašić, a naredni Goran Milojević (u skladu sa redoslijedom navedenim u Odluci Predsjedništva BiH o imenovanju članova Komisije).

1. Principi i smjernice za očuvanje nacionalnih spomenika, broj 01.2-7.4-36/28-6 od 14. 06. 2018. godine
2. Pravilnik o kriterijima vrednovanja dobara, podjeli po predmetu pravne zaštite i postupku kategorizacije nacionalnih spomenika, broj 11-02.14-58/18-6 od 14. 06. 2018. godine
3. Pravila postupka donošenja odluka Komisije, broj 01.2-2.14-58/18-10 od 28.08.2018. godine
4. Pravilnik o postupku dostavljanja matičnih podataka i načinu vođenja evidencije prisustva na poslu u Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika, broj 04.1-2.14-58/18-3 od 18.04.2018. godine
5. Izmjene i dopune Pravilnika o korištenju službenih vozila u Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika, broj 04.1-2.14-58/18-4 od 18.04.2018. godine
6. Izmjene i dopune Odluke o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika na naknadu za službeno putovanje, broj 04.1-16.3-3/17-23 od 28.02.2018. godine
7. Izmjene i dopune Odluke o bližim kriterijima i postupku za dodjelu stimulacije zaposlenim u Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika, broj 04.1-16.3-50/18-14 od 31.07.2018. godine
8. Plan potreba Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika za horizontalnim obukama u 2019. godini, broj 04.1-34.5-13/18 od 11.10.2018. godine
9. Plan javnih nabavki za 2018. godinu, broj 03-16.4-59/18-3 od 12.03.2018. godine.

7.5. Stručno usavršavanje zaposlenih

Zaposleni u Komisiji uključeni su u program obuke državnih službenika koju organizira Agencija za državnu službu Bosne i Hercegovine u sklopu Projekta izgradnje kapaciteta državnih službenika na nivou BiH. Zaposleni u Komisiji su tokom 2018. godine bili uključeni i u druge oblike stručnog usavršavanja.

U skladu sa Odlukom Vijeća ministara BiH o načinu provođenja obuke državnih službenika u institucijama BiH ("Službeni list BiH", 15/17), Komisija je donijela Plan potreba Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika za horizontalnim obukama (obuke koje organizira Agencija za državnu službu BiH) u 2018. godini.

Stav Komisije je da će se stručno usavršavanje zaposlenih u inozemstvu odobravati samo u izuzetnim slučajevima, kada je to od značaja za rad Komisije i kada odsustvo zaposlenog koji se obučava ne remeti izvršavanje plana rada Komisije.

Prilog 17: *Stručno usavršavanje zaposlenih u 2018. godini*

7.6. Smještaj Komisije

Od septembra 2015. godine sjedište Komisije je u Sarajevu, Maršala Tita 9a, u Zgradi zajedničkih institucija Bosne i Hercegovine.

Na osnovi člana 4. stav (2) Poslovnika o radu, Komisija je donijela Odluku o uspostavljanju ureda Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika u Banjoj Luci i Mostaru, broj 04.1-02.14-33/17-8 od 17.07.2017 godine, koji su potom profunkcionirali.

8. IZVRŠENJE BUDŽETA KOMISIJE

Prema Zakonu o budžetu institucija Bosne i Hercegovine za 2018. godinu, Komisiji je odobren budžet u ukupnom iznosu od 1.417.000,00 KM, od toga 1.412.000,00 KM za tekuće izdatke, a 5.000,00 KM za kapitalne izdatke. U toku godine

Komisija se obratila Ministarstvu finansija i trezora BiH sa zahtjevom za restrukturiranje rashoda, jer se dinamika realizacije sredstava uvećala na ekonomskim kategorijama: putni troškovi, troškovi za komunalne usluge i ugovorene usluge.

Ukupno izvršenje budžeta na dan 31.12.2018. godine iznosi oko 1.258.280,00 KM, što je 88 % odobrenog budžeta. Ostatak nerealiziranih sredstava iznosi 159.965,07 što je 12 % budžeta. Najveći dio sredstava u iznosu od 111.413,02 KM su neutrošena sredstva na plaćama jer nisu popunjena sva planirana radna mjesta. Na ekonomskoj kategoriji "Kancelarijski materijal" ostalo je 75 % neutrošenih sredstava u iznosu od 11.135,85 KM, jer je nabavka provedena u 2018. godini, a narudžbe i plaćanje se vrše u 2019. godini.

9. ZAKLJUČCI

Da bi se ispunio mandat definiran Aneksom 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, neophodno je:

- da se aktivnosti na pripremi odluka i dalje usaglašavaju sa savremenim trendovima u oblasti zaštite naslijeđa (proglašenjem gradskih urbanih pejzaža, graditeljskih cjelina i sl.)
- da se intenzivira monitoring nacionalnih spomenika sa ciljem tačnog utvrđivanja stanja dobara (posebno dobara sa Liste svjetskog naslijeđa i Tentativne liste svjetskog naslijeđa), potrebe poduzimanja mjera zaštite i pronalaska sredstava za njihovu zaštitu
- da se realiziraju odobrena sistematizacija radnih mjesta
- da se Komisiji osigura odgovarajući prostor za rad i da se unaprijedi i osavremeni oprema za rad.

Izveštava:

Mirzah Fočo,
Izvršni funkcioner

Predsjedavajući Komisije

Prof. dr. Amir Pašić

Broj: 13-2.14-40/19-2
Sarajevo, 27.02.2019. godine